

EL

MAGAZÍN

Divendres, 16 de juliol de 2021

NARRATIVA

'La nena que escoltava els arbres'. Segon relat del Concurs de Narrativa Curta

ECONOMIA

La patata calenta de les pensions

CINEMA

Clara Roquet presenta 'Libertad' a Canes

Els riscos dels jocs d'apostes

David Pere Martínez Oró publica 'Ludomorfina'

ENTREVISTA

“Els locals d’apostes són la punta d’un iceberg: el joc en línia”

DAVID PERE
MARTÍNEZ ORÓ

Especialitzat en el procés de normalització del consum de drogues, David Pere Martínez Oró va néixer a Ponts el 1981 i és doctor en Psicologia Social per la UAB i coordinador del grup de la Unitat de polítiques de drogues de la mateixa universitat. Tot i que no comparteix el mantra que agermana el consum de drogues i el joc d’apostes, va acceptar el repte d’estudiar un fenomen creixent i preocupant entre els joves: les apostes esportives. Acaba de publicar ‘Ludomorfina’ (Icaria), un estudi en el qual s’endinsa sense prejudicis i amb rigor en un submon de risc, especulació, negocis i somnis frustrats.

Text: Jaume Barrull Castellví

El dia de l’entrevista a Televisió de Catalunya dediquen el programa *Tabús* a les addiccions. Entre alcohòlics i politoxicòmans hi ha, esclar, un ludòpata. David Pere Martínez Oró va acceptar el repte d’estudiar el tema de les apostes esportives i ho va fer partint d’una premissa: “Apostar és assumir un risc i això forma part de la nostra manera de ser com a espècie i ha estat present en la nostra societat des dels inicis de la civilització”.

És la idea que obre el llibre, una declaració de principis.

Amb el joc estem reproduint el mateix error que amb les drogues fa trenta anys: criminalització, alarma i malaltia; un discurs que en última instància immobilitza per fer una prevenció efectiva o una intervenció per minimitzar els riscos. El que es converteix en tabú crida l’atenció: quin plaer amaga això que ens volen prohibir? La criminalització és el millor reclam, l’autoprofecia que es compleix. Si la gent no té eines per entendre el fenomen en tota la seua complexitat per saber què està passant li intenta donar el seu propi sentit. Si l’únic discurs és el de l’addicció, és molt probable que s’acabin comportant com els consumidors de cocaïna compulsius.

No comparteix la idea que són la droga del segle XXI i que els locals d’apostes són la seua porta d’entrada?

No comparteixo la idea que explicar-ho així sigui una bona manera de prevenir els problemes que genera. Les cases d’apostes són una empresa com qualsevol altra. Són legals i criminalitzar-les *per se* no serveix de res; s’hi ha d’incorporar com un element preventiu. Els locals d’apostes són la punta d’un iceberg: el joc en línia. Es calcula que a Espanya només el 5% de les apostes esportives es gestionen a través dels locals. El gruix del negoci és a internet i els canals de Telegram a través dels quals

“És un sector molt masculí, ara per ara, així que l’objectiu de les empreses a llarg termini és atreure dones”

“L’objectiu de les cases d’apostes és que els jugadors passin dels esports al pòquer i, finalment, als jocs d’atzar”

operen els *tipsters*, els predictors de resultats.

Una figura clau per captar nous clients i mantenir viu el negoci.

Calculo que hi ha uns 300.000 joves actius seguint aquests canals.

El negoci és molt més complex del que aparenta.
El fenomen ve d’Anglaterra, pensa que Williams Hill es va fundar el 1934. Allà hi ha *tipsters* professionals que poden arribar a cobrar quotes de 500 lliures per accedir als seus canals per compatir les seues prediccions. Encara que hi ha un fort component d’atzar, es tracta d’esport i hi ha autèntics jugadors professionals que es guanyen molt bé la vida fent apostes esportives.

A Espanya, com sempre, el tipster és més un estafador que no pas un predictor de resultats.

Exacte. La seua retòrica és: si em feu cas guanyareu pasta. Aquest és el primer pas dels jugadors que anomeno estratègics: prenen la decisió d’apostar amb la voluntat de fer diners ràpidament, sovint enlluernats per la falsa vida de luxes que exhibeixen els *tipsters* als seus canals: rellotges, cotxes, viatges... Sovint tenen dos canals, el *free* i el *premium* –el gratuït i el de pagament– i sempre és la mateixa retòrica: en un donen pistes sobre el que han guanyat i et bombardegen constantment amb la idea que si realment vols guanyar diners t’has de fer del de pagament, on comparteixen la informació privilegiada i et poden fer guanyar molts diners. Els *tipsters* parlen en primera persona del plural, construeixen un discurs del nosaltres contra les cases d’apostes.

Encara que el negoci no és només a sumar clients al canal de Telegram.

Aquesta és la porta d’entrada. Part del negoci és portar clients a les cases a través del programa

d’afiliats. Cobren un tant per cada usuari nou que es registra través del seu enllaç. Però l’element més pervers són els guanys compartits: el que fa d’enllaç cobra un percentatge per cada euro que el client que tu has dut perdi apostant. Dels beneficis de la casa, el *tipster* se n’emporta un percentatge, vaja. Pot arribar fins al 40%. Tampoc ho pot fer qualsevol, s’ha de ser molt bon venedor i tenir pocs escrúpols. Ha d’aconseguir que tu et donis d’alta en una casa concreta, t’ha de convèncer per fer una aposta que sap que perdràs i després t’ha de retenir fent-te pensar que ha estat culpa teua per no seguir bé les instruccions.

Quant triga la gent a adonar-se que l’estafen?

Pensa que són sistemes molt opacs i que constantment bombardegen amb informació, fotos, enllaços i missatges de tota mena. Els principals damnificats són joves, canalla que segueix molts canals al mateix temps i al final ja no sap qui ha dit què. Jo vaig estar-me un cap de setmana analitzant atentament alguns canals i vaig trigar a descobrir on era el truc: canvien les imatges en temps passat. Allà on van dir que guanyaria el Barça, si després perd canvien el missatge. D’aquesta manera, si tu vols revisar el contingut del canal perquè recordes que et va dir una cosa, quan ho repasses resulta que n’hi ha una altra.

N’hi ha per parar boig, sentir-te idiota i perdre molts diners.

La majoria arriben aviat al cap del carrer, però sempre hi ha milers de joves desesperats per fer diners ràpidament en temps de crisi. Alguns veuen el truc i es volen fer *tipsters*, el drama és que també n’hi ha que acaben perdent molts diners.

Aquests són els que truquen als centres de tractament?

Tothom qui fa cap a l’especialista és per una qües-

tió de diners. Juguen, perden i demanen crèdits ràpids a entitats emissores que no pregunten res, que els ingressen 3.000 euros només amb les dades d’una targeta de crèdit. Entre les pèrdues, els deutes i els interessos dels crèdits hi ha qui queda atrapat. Si la família és solvent, paga i llestos, però si són humils pot suposar un endeutament brutal i en casos extrems l’embargament del pis.

És la gran amenaça social?

És un problema, però no podem reduir les apostes a un camí que porta tothom al mateix forat. El 70% dels comptes que s’obren per jugar en línia queden inactius en menys d’un any. La majoria de la gent fa apostes recreatives, les típiques que es fan amb els amics quan miren un partit de futbol amb una certa implicació emocional. Gent que té una percepció del risc molt alta, que no arrisca més diners dels que es pot permetre, que no aposta per recuperar ni per un partit que no veurà.

Internet ho va capgirar tot.

Si ara mateix –un dimecres a mig matí– entrem amb el mòbil a una casa d’apostes, hi podem tenir setanta o vuitanta esdeveniments esportius oberts. Abans només podies apostar als partits que presenciaves en directe perquè hi anaves; després van venir les quínieles un cop per setmana i ara tenim això. En tot cas, el seu objectiu a llarg termini és arrossegar la gent als jocs d’atzar pur. El gran volum de negoci és que la gent salti del esports al pòquer en línia i d’aquí al casino. Les cases d’apostes poden passar de guanyar del 10 al 40% del total de diners que s’hi mouen.

És un fenomen en expansió?

Constantment. De moment és un sector molt masculí, així que un dels objectius del sector a llarg termini és atreure les dones.

OPINIÓ

**Susanna
Barquín**

Robots

Fa dies que corre un informe del Fòrum Econòmic Mundial sobre la robotització en el mercat laboral. L'any de quarantena ens ha posat a tots al dia en vocabulari tecnològic, i segurament no sobta que es parli de l'internet de les coses (IoT, Internet of Things, perquè la llengua evoluciona fins a la dissolució), o de la indústria 4.0, que incorpora l'IoT, la robòtica i el treball en xarxa.

Segurament, el mateix vertigen que puguem sentir, fora del petar la xerrada pel gust de petar-la, el van sentir els rebesavis aquell dia del segle XVIII que se les van tenir amb les màquines.

Tanta ràbia els tenien que ho van fer sovint, i van rebre nom i tot: es van dir ludistes. El ludisme es va apaivagar, i les màquines van substituir feines manuals repetitives, redundants.

Bona part de les tasques que fem a diari són redundants, i responen a un patró. Per això la gran revolució industrial va ser la implementació del patró, no del capatàs, sinó del patró de repetició, reproduïble per una màquina. Per arribar a definir el patró d'una tasca, calia primer segmentar tot el procés de producció en tasques, de manera que es

poguessin dividir en mecanitzables i no mecanitzables.

Amb el temps, la mecanització s'ha expandit i l'esquema ha estat el mateix: dividir els processos en tasques concretes, fins a establir les que són redundants i les que no. Les redundants es

*Si no hi ha una sorpresa
que destaroti els plans,
en un futur a tocar
podrem tenir un robot
com a company de feina*

portaven a terme amb màquines o bé amb mà d'obra de baixa qualificació.

Els treballadors van acabar sent obrers alienats perquè la feina que feien no tenia cap sentit –quin sentit té collar cargols tot el dia i només collar cargols? Que li ho preguntin al Chaplin de *Temps moderns*–. Aquell vertigen torna, i torna ara a treballs que ni t'ho esperes.

Els analistes financers seran substituïts per intel·ligència artificial en menys de 10 anys. De fet, hi ha enginyers de processos i desenvolupadors de *software* treballant en grans corporacions financeres que preparen els algorismes en què acabarà convertida una professió que encara cotitza a l'alça en salari. L'automatització també s'aplica en processos penals, en medicina.

Fins i tot s'explora la possibilitat de substituir la figura del CEO per un robot. Segurament, en més d'un cas hi sortirien guanyant tots. Si tot va cap aquí, és a dir, si no hi ha una sorpresa que destaroti els plans, en un futur a tocar podrem tenir un robot com a company de feina.

No farà cafè amb nosaltres, però tampoc haurem de suportar que ens influi el cap amb l'última que hagin fet els fills, o les històries de cap de setmana. Si això passa, no pagarà la pena tornar-se ludista, perquè no funciona, i, al final, serà el company que ens lliuri de les feines alienants.

Potser millor dedicar-se a allò que no podrà fer mai un robot: ser creatius i dedicar temps als altres.

**Llorenç
Capdevila**

DE REÜLL

Mentides i criatures

Arriba el juliol, s'ha acabat el curs i han arribat les vacances. Obligats a posar notes a principis de juny, els claustrers han aguantat com han pogut les últimes setmanes. Els comentaris maliciosos sobre la bona vida del personal docent, que cobra un bon sou i es passa mitja vida fent vacances, s'han reproduït.

Mestres i professors són al punt de mira de tothom, perquè formen o han format part de l'entorn de tothom que té fills o n'ha tingut. El mestre és aquella persona que passa més hores que nosaltres amb els nostres fills i això, vulguis que no, pot generar una certa mala consciència i, de vegades, un puntet de gelosia.

Quan la criatura ens corregeix perquè la mestra diu que això no és així, quan el mestre ha castigat la criatura per un comportament que a casa se li permet, quan la criatura es passa el dia parlant del mestre, enumerant-ne virtuts i defectes... és inevitable que nosaltres, que amb prou feines tenim temps d'estar amb l'infant una estoneta cada dia i ja m'explicaràs si a sobre l'he de desti-

nar a renyar-lo, convertim el mestre en focus de les nostres frustracions.

Què s'ha cregut, fent-lo fora de classe per un simple insult? Com pot aconsellar-me que li estigui més a sobre? Potser es pensa que no sé educar el meu fill? El nen m'ha dit que no ho ha fet i jo me'l crec, perquè el meu fill de vegades

*És més fàcil carregar la
culpa als companys o al
docent que acceptar que
el nostre fill ens ha mentit*

pot ser una mica impertinent i treballa poc, però no diu mentides. Aturem-nos, perquè aquesta afirmació se sent sovint, en entrevistes de tutoria: el meu fill no diu mentides! De debò? Ja em perdonaieu, pares i mares que algun cop heu pronunciat aquesta frase, però crec que (potser no sempre, però sí sovint) és una afirmació que mostra una ingenuïtat deliberada a causa d'un intent notori

d'esquivar una responsabilitat.

Si el meu fill diu sempre la veritat i diu que no ho ha fet, és perquè no ho ha fet i, per tant, qui diu una mentida és el mestre o la mestra, que li té mania o ves a saber què. Sapigüeu-ho, mares i pares del món: tothom en diu, de mentides, i la canalla, per descomptat, també.

I més si sospiten que amb una mentida o una mitja veritat es poden estalviar una esbrancada o un càstig. I si saben que els pares estan convençuts (o volen estar-ne) que el seu plançó no diu mentides, aleshores és possible que encara en diguin més.

I això és així per més que facin cara d'angelets.

Acceptar que la criatura ens ha mentit, però, fa molta mandra, perquè significa entomar una responsabilitat i assumir que hem d'actuar perquè no ho faci o, si més no, per fer-li entendre que no ens fa beure a galet. És més fàcil carregar la culpa als companys de classe o, si cal, al docent, que per això cobra una pasta, té moltes vacances i, a sobre, sovint és funcionari.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Reset governamental

La política és sobretot la representació, l'expressió de formes simbòliques. L'exercici del poder polític, més que el prendre grans decisions substancials per les nostres vides, cosa que ja es fa sobretot en l'àmbit de l'economia, consisteix en donar la sensació de domini, de control, d'hegemonia. En un àmbit on s'ha imposat la polaritat extrema, l'emocionalitat, el relat, tenir boniques històries per explicar, no es tracta tant del que es fa o es farà, sinó de crear expectatives i il·lusionar en el fet que demà ens depararà moltes més oportunitats. Sense cap mena de dubte, el canvi –gairebé la revolució–, de govern que ha portat a terme Pedro Sánchez té molts ingredients que poden fer girar una situació anímica, una tendència de la societat espanyola que se li anava tornant electoralment adversa tal i com es va veure a les eleccions madrilenyes i confirmaven els sondejos d'opinió. El primer que destaca és la profunditat dels canvis ministerials, així com la imprevisibilitat de molts d'ells. No només s'ha incorporat gent nova que pugui ajudar a superar el desgast de la gestió de la pandèmia, del tema de Catalunya amb els indults i el difícil encaix a la societat espanyola. Ha cooptat gent diferent, relativament impensable i, sobretot, ha deixat fora gent molt pròxima com Ábalos i ha deixat anar el llast d'un personatge amb excés d'autoestima com Iván Redondo, però també ministres amb alguns errors i debilitats notòries com Carmen Calvo o la titular d'Exteriors. Reforça, i molt, el perfil municipalista, cosa que no és fútil quan s'acosta un nou cicle electoral que s'iniciarà amb unes eleccions municipals la primavera de 2023 i posa al davant de Foment i del repartiment dels

fons Next Generation la que fins ara era l'alcaldeessa de Gavà. Poca broma amb el calat d'un ministeri que reparteix recursos i planifica i executa els equipaments públics. Un picada d'ullet al PSC, però també a tot el PSOE de l'arc mediterrani que fa molt temps reclama que se'l prioritzi com és degut de cara a contrapesar l'excessiu protagonisme i centralitat capitalina de Madrid. Els canvis semblen dir que s'han acabat els invents i es retorna a un model de govern més convencional i previsible, reforçant notò-

Els canvis al govern de Pedro Sánchez semblen dir que s'han acabat els invents i es retorna a un model més convencional

riament el partit, cosa imprescindible si es volen guanyar eleccions. Que hagi incorporat elements vinculats als seus antics competidors, resulta un missatge d'unitat i activació de la maquinària gairebé imbatible.

La dimensió i celeritat del canvi ha agafat amb el peu canviat gairebé tothom. Per començar, als seus socis de Podemos, els quals pensaven poder brandar el no deixar-se fer canvis com a prova de fortaleza i autoritat, i ara exhibeixen una notable debilitat i queden com obsolets i amb alguns membres al Govern clarament ineficients o molt desgastats, com és el cas d'un absent Manuel Castells o, també, Alberto Garzón i els seus discursos extemporanis

sobre el consum de carn. El contundent moviment del President Sánchez ha descol·locat un Partit Popular que veia com a partir de les eleccions madrilenyes i la desfeta a terminis de Ciudadanos, només havia de posar el pilot automàtic i deixar que la dinàmica de les enquestes, cada vegada més a favor, s'anés consolidant. Ni Pablo Casado porta ara la iniciativa política, per més que cridi i sobreactuï, com també Díaz Ayuso ha deixat de ser *trending topic* amb les seves ocurrències. El canvi de ritme polític és molt contundent i sembla que les prioritats programàtiques seran ara clares i rendibles tota vegada que el Govern ja ha digerit els majors gripaus de la legislatura. Recuperació econòmica, fons europeus, infraestructures, habitatge i polítiques socials com a bandera de manteniment i recuperació de l'electorat. Lògicament, també hi ha ombres, i la dels rebrots pandèmics resulta molt notable tant per l'impacte social com pel seu revers econòmic si agafen una certa profunditat i durada. Descol·locat també el Govern independentista català que veu com la Taula de Diàleg no serà, ni de bon tros, l'únic mecanisme de reversió de la situació política en què ens ha posat l'independentisme. Encara que alguns es resisteixen a acceptar-ho, la interlocució passa molt especialment per un PSC reforçat a la Moncloa, però també per unes forces econòmiques que, finalment, semblen haver abandonat el mutisme i la deixadesa de funcions a la qual ens havien acostumat els darrers anys. Per sort, els actius del país són molts més i més diversos del que ha dit el relat dominant els darrers anys i es pretenia imposar.

Juan Juncosa

És el que hi ha?

Pots planejar, pots preparar, pots somiar, però el destí a vegades no està a favor teu. Per més que t'hagis preparat, per més que hakis treballat, el destí és capritxós i t'allunya de tot el que volies. Vol dir això que no val la pena? Res més lluny de la realitat. No perdem la capacitat de lluitar pel que volem, de treballar pel que ens preparem i sobretot no perdem la il·lusió de somiar. Si el destí ens allunya d'allò que volíem, l'única cosa que ens falta aprendre és a descansar, respirar profund i reprendre energies per tornar a planejar, a prepa-

rar i a somiar altres coses. Allunyades o no de les inicials. A vegades fins i tot oposades. Està en nosaltres triar el camí

No perdem la capacitat de lluitar pel que volem ni la il·lusió de somiar

que volem seguir. Si fem tot el que es troba a les nostres mans, si fem tot allò que sabem fer i no ho aconseguim, no

passa res. Fracassar en un objectiu ens dona experiència. Què és la vida sinó un cúmul d'experiències? Aprenem a caminar caient. Aprenem a llegir equivocant-nos. Tantes coses aprenem a força d'equivocar-nos, que el fet de no aconseguir el que vols, te'l pots plantejar com una part de l'aprenentatge. L'èxit és una cosa que has de determinar tu, no la societat. «És millor haver estimat i perdut que no haver estimat mai». Lord Alfred Tennyson trasllada això als teus somnis i reflexiona si és millor intentar caminar i caure o quedar-se quiet.

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Víctor Palomar

Testimoni privilegiat d'uns temps convulsos

EL CAMAROT DEL CAPITÀ

Autor: Màrius Carol

Editorial: Destino

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2021

Nombre de pàgines: 269

“La vida és la vida del periodisme (...) la mort de la vida serà la mort del periodisme. Res per explicar, viure per no tenir res per explicar. Ni una notícia. Res”. Llegir els articles de Màrius Carol és molt més que descobrir què pensa sobre qualsevol tema d'actualitat. Acostuma a enriquir tots els seus textos periodístics amb cites de llibres o pel·lícules que donen una nova dimensió a les paraules expressades i demostren una cultivada cultura. A *El camarot del capità*, el lector hi troba desenes de cites com la que encapçala aquest article, del periodista d'*El País* Juan Cruz. El de Màrius Carol no és un llibre més, l'enèssim, que relata uns fets excepcionals que s'han viscut a Catalunya durant els últims anys. Tot i que també ho fa. Ho fa des del mirador privilegiat que li atorga el despatx de director d'un diari de referència com *La Vanguardia* durant el que ell anomena temps convulsos, entre l'any 2013, quan va agafar el relleu de José Antich al capdavant del diari del grup Godó, fins que va ser rellevat per Jordi Juan, el 2020. Durant aquests set anys han passat moltes coses: des de l'abdicació de Joan Carles I, amb qui l'uneix una bona amistat; tres canvis de president de la Generalitat, una moció de censura a un president del govern central, que va fer caure Mariano Rajoy després de la sentència del Cas Gürtel, la confessió de Jordi Pujol,

dues consultes a Catalunya no autoritzades, una declaració d'independència, l'empresonament i fugida a l'exili dels membres del govern de la Generalitat. Carol no ha estat només un testimoni de tots aquests fets sinó que tal i com relata al llibre també n'ha estat un actor convidat. Sorpren la sinceritat i transparència amb què explica els fets viscuts, com les trucades i dinars amb Soraya Sáenz de Santamaría, també els contactes amb membres del govern català –des de Santi Vila fins al cap de gabinet del president– i com uns i altres demanaven a Carol que fes de mediador per trobar una sortida en la nit llarga en què Carles Puigdemont va anar a dormir convençut que l'endemà convocaria eleccions i va acabar declarant la independència. Enmig de l'acceleració dels esdeveniments en un mar d'emocions desbordades, la premsa no va tenir fàcil fer la seva feina. Tothom, però, era conscient d'estar vivint moments únics, d'estar fent articles, portades i editorials que es rellegirien anys després: “Ens sentíem protagonistes d'un d'aquells moments que un periodista pot viure poques vegades en primera persona. Protagonistes indirectes, perquè els periodistes no fem la història, només l'escrivim”.

Pere Martí i Bertran

Poemes d'amor i passió

MULTIPLICANT GRILLS

Autor: Antoni Martínez Bonet

Il·lustradora: Núria Jordán

Editorial: Neopàtria

Lloc i any d'edició: Alzira, 2021

Nombre de pàgines: 84

Un molt bon amic, Miquel Cartró, m'ha fet descobrir la poesia del seu bon amic Antoni M. Bonet, potser perquè molts versos del seu darrer poemari, *Multiplicant Grills*, tenen força relació amb l'obra poètica d'en Miquel, sobretot en l'erotisme. El volum està format per seixanta-un poemes molt diversos pel que fa a la forma i força unitaris quant al contingut. La diversitat formal, la trobem en la majoria d'aspectes: la llargada (el més curt té sis versos –p. 39–, el més llarg en té trenta –p. 49-50–); l'estructura estròfica (n'hi ha força d'una sola estrofa, mentre d'altres en tenen dues, tres, quatre, cinc i fins i tot un de sis); el nombre de versos de les estrofes (n'hi ha de només un vers, normalment el que tanca el poema, al costat d'alguna que n'arriba a tenir tretze); la mètrica (hi trobem des de versos només

de dues síl·labes, fins a un de vint-i-sis i hi destaquen alguns versos molt llargs, propers a la prosa poètica); la rima (hi predominen els versos lliures, tot i que hi ha algun poema més regular, com el titulat “Dentar-te el muscle” –p. 71–) etc. M'agradaria destacar també que els poemes no tenen títol, sinó que els el dona el primer vers, que sempre és escrit en negreta, i encara que obre el volum un pròleg breu de Pere Bessó (p. 9-19), en què pràcticament fa referència a cada poema (llàstima que contingui tants errors, sobretot tipogràfics).

Pel que fa al contingut, com he apuntat, els poemes tenen un fons clarament eròtic. Es tracta d'un erotisme vital, exultant, compartit, lluminós, sensual..., que poua de totes les tradicions eròtiques, com per exemple la trobadoresca, en què la nit té un paper tan important (aquí, el títol del llibre, que amb lleugeres variants va apareixent al llarg del poemari, ja ho apunta), però sobretot de les nacionals. És per això que hi trobem, sempre d'una manera implícita, Ausiàs March, Estellés, Salvat-Papasseit, Gabriel Ferrater... També hi té un bon paper el mar, com a la poesia d'en Miquel Cartró, un mar que va lligat al vitalisme mediterrani (no és pas perquè sí que el mar sigui present al primer i al darrer poema, entre d'altres). També l'hi tenen les metàfores, les imatges i les comparacions, d'allò més riques i originals. Us en voldria deixar tastar alguns versos, però la manca d'espai m'ho impedeix. Llegiu-lo, degusteu-lo, que no us en penedireu.

NOVETATS EDITORIALS

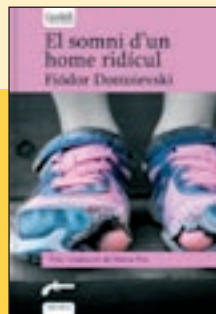
‘Vora el mar’
Diversos autors
Univers

Un llibre adient per a aquest moment de l'estiu. Onze reconeguts autors escriuen sobre el mar. Entre les signatures, hi ha les de l'osonenc Jordi Lara, i també Empar Moliner, Lúcia Ramis, Roc Casagran, Carme Riera o Xavier Mas Craviotto, entre d'altres. Cada un d'ells es mira el gran blau amb ulls diferents. Un llibre per emportar-se a la platja.

‘Rondalles de picadors’
Josep Melià
Moll Nova Editorial

Al llarg dels anys 60, i paral·lelament a l'escriptura d'*Els mallorquins* –llibre de capçalera del nacionalisme a les Balears– Josep Melià va escriure aquests relats com a diversió. Històries breus plenes d'antiherois que reflecteixen el primer impacte de l'arribada del turisme massiu a Mallorca. Un altre llibre que s'escau de llegir en aquest temps.

‘El somni d'un home ridícul’
Fiódor Dostoievski / Godall Ed.

Fa dos segles que va néixer Fiódor Dostoievski, un dels grans noms de la literatura russa del segle XIX, tan rica en escriptors universals. Amb aquest motiu arriba una tria de contes que ha fet la traductora Marta Nin i que dibuixa un itinerari per l'obra de Dostoievski des de la narrativa curta, tant pel que fa als temes com a l'estil.

‘Pere Casaldàliga. Quan la fe es fa poesia’
Michael P. Moore / Ed. Claret

El bisbe català de São Felix do Araguaia va escriure també poesia. Ara s'edita en aquest volum comentat pel franciscà Michael P. Moore, que aprofundeix en el seu sentit. L'autor diu que no només s'hi pot trobar el rastre de la vida de compromís de Casaldàliga sinó que, en els seus versos, cadascú hi trobarà quelcom de la vida pròpia.

‘Breu història de l'anarquisme als PPCC’
D. Marin i J. Martí / Pagès Ed.

Arrencant des de la influència del socialisme utòpic i arribant fins als nostres dies, aquest llibre resumeix en dues-centes pàgines un dels moviments polítics i socials més potents i més influents a Catalunya. “Una petita història que en mereixeria una de més àmplia i llarga, debatuda i aclarida”, expliquen els seus autors.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

Llorenç Soldevila

Malpàs

“ L'encís d'una cançó (fragment)

Ara baixo de Santou,
racó d'obaga feresta:
Mataplana assolellat
va mostrant ses parets velles.
S'hi recorda el Comte Arnau,
ho diu prou la gent pagesa
que he sentida pels escons
en el temps hivernal de les nits fredes.
A mig aire del Malpàs
i abocat a la cinglera
me n'arriba de ramat
confós baladreig d'esquelles,
amb el cant del vell pastor
que és un cant que m'asserena.
Ai encantament dels cims!
Ai visions que m'hi retenen!
Ai amor si hi fossis tu!
per una dolça cadena
m'hi sentiria lligat,
i aquest encant me duraria sempre.”

Anton Busquets

AUTOR

Anton Busquets i
Punset
(18876-1934)

OBRA

‘L'encís d'una cançó’
Obra col·lectiva
‘El Pirineu català’
(revista). Ripoll, 1914

INDRET

Malpàs

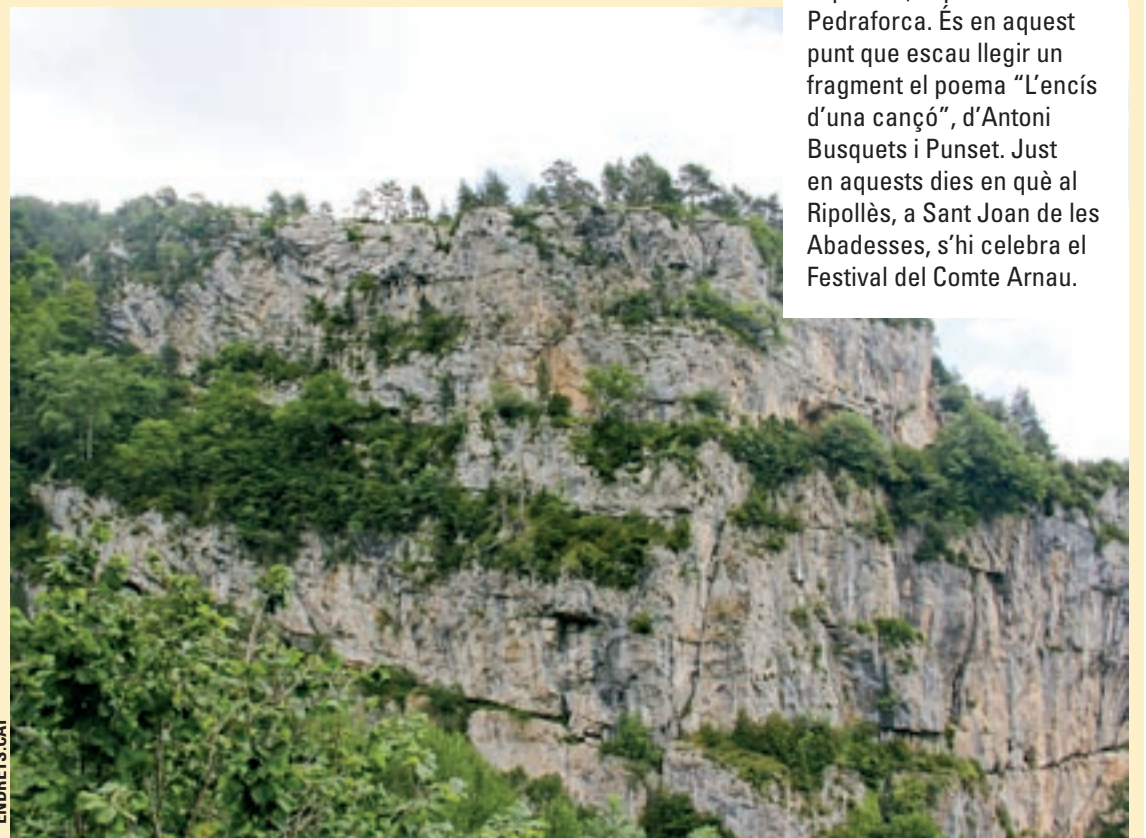
MUNICIPI

Gombrèn

COMARCA

Ripollès

El Malpàs és un estret camí que voreja el penya-segat que s'aboca sobre la riera de Garfull i que uneix l'espai del refugi forestal amb el Pla de Sant Pere, al terme de Gombrèn. Un cop l'haurem travessat i admirat el paisatge de l'entorn, l'horitzó se'ns obrirà i podrem tenir una magnífica panoràmica dels llocs arnaldians, el castell de Mataplana i l'itinerari de la riera de Garfull fins al Gorg dels Banyuts i enfront, imponent, el perfil del Pedraforca. És en aquest punt que escau llegir un fragment el poema “L'encís d'una cançó”, d'Antoni Busquets i Punset. Just en aquests dies en què al Ripollès, a Sant Joan de les Abadesses, s'hi celebra el Festival del Comte Arnau.

5è CONCURS NARRATIVA CURTA LA GRALLA

LA NENA QUE ESCOLTAVA ELS ARBRES

Santi Montagud Granollers

Il·lustracions: Maria Peix

Em dic Kènia, sí, com aquell país llunyà de l'est de l'Àfrica on encara hi queden animals lliures. Em dic Kènia perquè a la meva mare li agradava la sonoritat de la paraula i sempre havia dit que si tenia una filla així es diria. I va tenir una filla.

Vaig néixer a principi d'aquest segle en un poble gran, en una ciutat petita d'una vall no massa lluny de la gran i densa Barcelona. Soc la petita de dos fills d'una família alegre i feliç.

Vivim a la perifèria, en una casa vella i decadent però magnífica, amb jardí i una habitació de sostre alt, làmpada de llàgrimes de cristall, una taula de billar francès de color blau i les parets folrades amb els llibres de la mare. Va ser la mare qui m'encomanà la passió pels llibres, llibres que em feien volar la imaginació i veure la vida des d'altres punts de vista, alguns molt allunyats de la realitat. Durant la meva adolescència els catorze volums de les obres de Jules Verne, una edició de finals del segle dinou, van ser la meva escapada, el meu refugi i l'origen de molts dels meus somnis i insomnis.

A casa teníem un gos que es deia Gos. Ell formava part de la família i amb mi hi havia una connexió especial. Era un beagle gran, gras, fort, de tres colors, molt dormilega i massa tossut. Jo era l'encarregada de treure'l a passejar cada dia abans o després de sopar, sempre pel turó del davant de casa i en aquella hora en què les postes de sol d'ambre i d'ametista decoren el cel i et fan creure que la vida és meravellosa o, en l'època en què les ombres són llargues i la humitat s'arrapa als fanals de llum, trista i carabassa. En Gos i jo vam caminar entre la pinassa i la menta gairebé tota la seva vida, amb la corretja perquè no fugís, les bosses de plàstic i al darrere del seu olfacte prodigiós i xafarder.

Una nit d'abril d'ara fa més de vuit anys i mentre el pare feia el sopar, vaig sortir de casa com de costum, suportant les estrebades d'en Gos. El cel era ple de puntets i la lluna només un tall prim de meló madur. Pujàvem entre ombres i cuques de llum pels cent quaranta graons de pedra que ens portaven dalt del turó. Des d'allà dalt la imatge de la ciutat és un espectacle colossal. Sovint em pregunto per què la gent no surt més i gaudeix de tota la màgia de les ombres i el silenci. Aquella nit caminava amb en Gos sota la llum carabassa dels fanals del parc i el cant d'un rossinyol descarat. De cop en Gos es desvià i deixà el camí per dirigir-se cap a un arbre vell i arrugat, una olivera. Va seure al costat del tronc i el mirà fixament tot torçant el cap. Aleshores m'hi vaig acostar embolicat en els meus pensaments i mentre desenganxava el paper d'un d'aquells caramels de menta que tant m'agradaven vaig notar una presència estranya, una sensació que em va recórrer tot el cos, com una mena d'electricitat, i alguna cosa suau, semblant a una veu que lligava paraules, es comunicà amb mi. Però no, no era una veu. Hi ha determinades coses, situacions, estats d'ànim o vivències que malgrat tenir-les molt presents ets incapaç de descriure-les. Allò era un so sense so, era quelcom que m'embolcallava i que jo entenia perfectament: "Noia", vaig sentir o vaig notar que deia, "que el teu gos no es pixi en el meu tronc".

Passaren cinc o sis segons durant els quals no em vaig poder moure, els músculs de les cames no responien a l'ordre del cervell que els deia: "Fugim d'aquí, ràpid, a casa". Poc després, amb la boca i els ulls més oberts que mai i en companyia d'en Gos,

vam realitzar una de les baixades d'escales més ràpides de la història.

En arribar a casa, cansada i nerviosa, no vaig dir res. Va ser una nit llarga, i malgrat que els somnis eren i són una de les meves aficions preferides em costà molt adormir-me. No em podia treure del cap l'arbre, ni aquella comunicació estranya. De tant en tant m'aixecava del llit i mirava per la finestra en direcció al parc i dubtava del que havia passat.

L'endemà el secret es quedà amb mi, no volia ser motiu de burla o que em prenguessin per boja o per mentidera. Tot el dia donava voltes al mateix i fins i tot l'Isidoro, el meu mestre preferit, em cridà l'atenció en veure'm lluny i despistada. Quan acabaren les classes no vaig voler anar a jugar a la plaça com sempre feia, qualsevol excusa era bona per marxar cap a casa ràpidament. Malgrat la por a una cosa desconeguda, tenia un desig enorme de tornar-ho a sentir, experimentava una mena d'atracció estranya per acostar-me de nou a l'olivera.

En arribar a casa només hi havia en Gos. Vaig despertar-lo i amb una poma a una mà i la corretja a l'altra ens vam dirigir cap al parc, escales amunt, a la recerca de l'olivera. "Hola", li digué més d'una vegada, però el silenci era absolut. Aleshores, decebuda i amb un sentit del ridícul gairebé dolorós, vaig seure al costat d'en Gos. Hi havia una llum suau, espessa i humida, una llum crepuscular, de capvespre a prop del Mississipí. En Gos menjava herba, jo mossegava la poma mentre continuava dubtant sobre si el que havia passat el dia abans era real. Les fulles de l'olivera ballaven al ritme que els marcava un vent lleuger, gairebé inapreciable. Algú va escriure que les oliveres fan cara d'haver dormit malament. En Gos, després de menjar el cor de la poma, s'acostà al tronc de l'arbre i quan anava a aixecar la pota abaixà el cap rondinant d'una manera estranya. "Què et passa ara?", li vaig preguntar. Era una d'aquelles preguntes absurdes que els humans fem als gossos tot i sabent que mai tindrem resposta. Però la resposta arribà, encara que no del gos sinó de l'arbre: "Ja saps que no m'agrada gens que els gossos aixequin la pota massa a prop meu".

I jo vaig obrir la boca i només em sortí una paraula: "Perdona".

Després, tremolant, vaig fugir de nou cap a casa, atemorida però contenta, i aquella nit, de nou l'insomni. L'endemà tenia el pensament ple de fulles platejades, de troncs recargolats, de paraules que no eren paraules i el cap ple d'interrogants.

El tercer dia la pluja obliqua, tendra i tossuda no em va aturar. Pujàrem els graons del parc i ens hi vam dirigir directament, sense por o això m'hauria agradat transmetre, i abans d'aixoplugar-me sota les seves branques va ser ella qui es dirigí a mi: "No creguis que estàs boja", va dir, "tot el que vius és real. Els arbres ens podem comunicar i encara que els nostres sentits siguin molt diferents als vostres reconeixem, recordem i tenim una memòria molt desenvolupada. Amb l'ajut del vent, de l'aigua i de la terra, ens comuniquem amb els arbres que ens envolten però també amb altres que viuen molt lluny d'aquí, i potser un dia t'ho expliqui, fins i tot amb altres éssers que no coneixeu. La facilitat per comunicar-nos omple el buit de la immobilitat física, ja saps allò que quan et falta algun sentit desenvolupes molt més els altres".

D'aquella primera explicació vaig entendre poca

cosa, prou feina tenia per dominar la tremolor del meu cos. Recordo com em mossegava les ungles desesperadament. En Gos era allà, ajagut, hipnotitzat. Ella m'explicà que la majoria d'animals senten els arbres, però no entenen el seu llenguatge.

"Vosaltres", va dir, "és molt estrany que ens

pugueu sentir, encara que nosaltres sempre podem saber el que dieu. Sou estranys i cal anar molt en compte perquè un dia podeu ser suaus i l'endemà us presenteu amb una destrat. Sou un perill no només per nosaltres, si continueu embrutant l'aire, la terra i l'aigua, la humanitat acabarà suïcidant-se i aleshores la natura renaixerà amb tota la seva força, bella i terrible alhora. Però arraconem el pesimismo, tu tens quelcom que m'agrada, les teves ganes de voler saber, de voler acostar-te a mi, de preservar el nostre secret i de tornar cada capvespre a escoltar-me. Ets valenta, diferent... I ara ves cap a casa, és molt fosc i la mare patirà". "No sé si soc valenta", vaig dir-li abaixant el cap. "Adeu, fins

ARBRES

demà”.

Camí de casa pensava en mi, en com era abans i en com soc avui, i no crec que hagi canviat gaire. De petita ja tenia molt clar que la vida era curta i sempre la volia omplir de moments especials, màgics, únics.

Sovint, aquest afany de viure i aprofitar el moment superava el temor de fer qualsevol cosa estranya, arriscada.

Aquelles setmanes de contacte amb l'arbre van ser com un curs accelerat de maduresa, però de maduresa entesa com un

reforç en el meu desig de fer coses diferents, originals, divertides, de tant en tant massa arriscades i ho feia a l'escola, a casa, al supermercat... Llavors li explicava a l'olivera que em mirava i reia, si es pot dir que algú sense ulls et mira o que algú sense boca riu.

Avui em diuen que tinc una manera de fer que sembla que no

hagi crescut, una adolescent eterna. I això, segons de qui vingui, pot ser un afalac o una burla. Jo, però, n'estic molt orgullosa i encara em queden molts anys per fer-me gran. Jo quan sigui gran no vull fer-me gran.

Durant molt de temps ens vam estar comunicant, fins i tot algunes decisions importants les prenia influenciada o seguint els seus consells, la seva sapiència. Vaig aprendre que els arbres són molt diferent uns dels altres i no em refereixo al seu aspecte exterior, que també, sinó en la manera de ser. Mai vaig comunicar-me amb cap altre que no fos ella però m'explicà el que pensaven de mi i com eren ells: l'egoisme dels xiprers, l'alegria dels desmaís, la força i tossudesa dels roures, la innocència de les alzines, el narcisisme de les magnòlies, la suavitat de les mimoses o la màgia dels ginkgos. Els arbres capten el nostre pensament i fan una mena de digestió que mai vaig entendre, però no només això sinó que a més a més absorbeixen tota la memòria de les pedres, de la terra, de segles i segles d'història.

De cop, però, i gairebé sense adonar-me'n, un dia la meva vida canvià. En Gos morí i a partir d'aquell moment tot es va fondre. Mai més vaig poder-me comunicar amb l'olivera. Va ser como si en Gos actués de connexió entre l'arbre i jo. Aleshores la vida va perdre tot el misteri. Va ser una sensació semblant a quan et diuen que els Reis són els pares i et quedes mirant fixament l'infinit, toques de peus a terra, t'enfonses al fang i et preguntes: on ha anat la màgia?

La meva vida continuà sense massa entrebancs, totalment conscient que havia perdut no només un amic i una amiga sinó també la memòria de la terra, de la nit. I aquell secret va quedar desat en una d'aquelles capsas que moltes tenim plenes de secrets màgics i inoblidables.

L'amistat amb l'olivera forma part d'un passat preadolescent que s'allunya i fins ara era un record tancat amb clau. Més d'una vegada he dubtat de si va ser veritat o fruit de la revolució imparable de les hormones.

Ahir, però, el meu germà va dir-me que hi havia un projecte per urbanitzar el turó i la notícia em deixà aixafada. Aleshores quan la meva neboda em preguntà què em passava i li explicava que les màquines foradarien la terra i que per fer el barri nou tallarien els arbres, la Mar es posà a plorar desconsoladament i amb el cap baix va dir-me: “Tieta, els arbres són amics meus i n'hi ha un que em diu coses...”.

Aquella mateixa nit obria la capsa, el pot de cristall dels tresors i els meus dits van navegar pel teclat dirigits per algú que no era jo, barrejant, lligant, dibuixant lletres i explicant secrets inexplícables...

Col·laboren:

La Gralla

INSTITUCIÓ PUIG - PORRET
FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

En la propera edició: Ramon Gasch Pou, de Sta. M. Palautordera

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

181

LÈXIC

Locucions formades amb 'cop de' + nom (I)

Un *cop* és una topada, brusca o no, d'un cos contra un altre. Si ens hi fixem bé, però, veurem que la locució *cop de* + un nom pot formar termes que tenen significats molt diferents de la topada i ben diversos. En un número anterior ja vam veure *cop d'ull*, sinònim d'ullada, que vol dir 'mirada ràpida' i va, des del punt de vista normatiu, amb el verb *donar* ("Pots donar un cop d'ull a l'escrit?"). Cal dir que alguns lingüistes també admeten l'ús del verb *fer* en aquest cas i, de fet, se sent a dir sovint. D'altra banda, l'expressió *tenir cop d'ull* té un significat força diferent, ja que vol dir 'adonar-se d'una cosa ràpidament'.

Canviant de tema, els esportistes són espe-

cialistes dels cops amb les parts del cos: donen cops de cap, cops de peu, cops de colze, cops de genoll... Amb el cap es poden utilitzar dos verbs, *fer* i *donar*, ara, cadascun tindrà un sentit diferent: *donar un cop de cap* és el que s'entén literalment, mentre que *fer un cop de cap* és 'prendre una determinació, decidir-se'. Així mateix, *ser un cop de cap* és 'prendre una resolució brusca i irreflexiva'. I quan volem fer callar algú o cridar l'atenció a algú, li donem un cop de colze. En canvi, donem un cop de mà quan ens arremanguem i ajudem les altres persones.

La setmana vinent en veurem més, d'aquestes locucions.

Bon cap de setmana!

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de **vic.ass@cpnl.cat**

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnll.cat/xarxa/cnlosona/

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Mala dècada per la música

Els anys noranta van obrir una finestra perquè l'aire s'emportés tota la morralla musical que la dècada anterior ens havia deixat. Vist amb perspectiva potser exagero, però la creativitat, l'eclosió de l'electrònica, de l'escena alternativa, del *noise*, de múltiples formacions que van revolucionar-nos els conductes auditius perquè mai més tornessin a ser els mateixos, van convertir els precedents a 1990 en una època poc afortunada. Clar que vista l'evolució posterior de la música *mainstream* podem estar encara contents que el 1982 els Ilegales apareguessin com una bomba de rellotgeria amb el seu àlbum de debut, que el 1984 Alaska y Dinarama publicuessin *Deseo carnal* o que el 1987 a Banyoles una obscura banda anomenada Kitsch se la juguessin amb la seva primera maqueta *Les mosques*, on ja apareixien alguns dels temes que es convertirien en clàssics del seu posterior repertori. Per no parlar de Sonic Youth, REM, Dinosaur Jr, Pixies o Motörhead.

Durant els vuitanta jo era molt de Loquillo y Trogloditas. La banda va aconseguir seduir gràcies a un punt intermedi entre la immediatesa punk, el *rockabilly* de manual i la comercialitat del pop. El seu elapè de debut *El ritmo del garage* conté joies com "No surf", "Maria" o "Barcelona ciudad", on la intersecció del talent de Sabino Méndez i l'energia engreixadíssima dels Perdidos en el Espacio van trobar en un jove que tothom deia que no sabia cantar però amb un carisma incontestable com José María Sanz, a la seva pedra angular. Era segurament abans que Loquillo es mengés la persona per convertir-lo

en una paròdia trista, tal com es va constatar quan la baixa de Méndez va deixar coixa la tasca compositiva, i més encara quan els osonencs Vila, Simon Ramírez i Puigdomènech van perdre el pes específic que havien tingut en la formació.

Anteriorment que tot això passés, el grup estava en el cim de la seva popularitat. Un concert al camp de la UE Vic de finals del 1989 va ser segurament l'epíleg de l'època daurada de la banda. La bogeria del ball davant de l'escenari va acabar amb un amic perdent-hi una sabata. En va trobar una, però no era la seva i la va llançar. No va ser l'únic. Quan es va acabar el concert va esperar que la gent marxés i va veure-la a l'altra banda de les tanques que separaven el grup del públic. El propietari de l'altra sabata havia fet exactament el mateix. Més tard tots plegats vam trobar nous camins musicals, però el que ens havien mostrat els Trogloditas durant els vuitanta va estar prop del millor d'uns anys musicalment millorables.

Dimecres 11 d'octubre de 1989

Loquillo y Trogloditas actuen al Camp Municipal de la UE Vic

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

THE EVERLY BROTHERS
'A Date with The Everly Brothers'

Collectors' Choice Music, 1961

Estem parlant de les beceroles del rock. Els Everly Brothers, un duo format pels germans Don i Phil Everly, van sorgir el 1958 i de seguida es van fer famosos amb una cançó del seu primer disc, "Bye Bye Love", que una dècada després van tornar a popularitzar Simon & Garfunkel amb una nova versió. De fet, els Everly Brothers es pot dir que són els precursors de Simon & Garfunkel i del nostrat Dúo Dinámico. A *Date with The Everly Brothers* era ja el seu cinquè disc de llarga durada i possiblement el millor. De fet, a partir d'aquí van baixar la qualitat. Eren temps de balades per a adolescents, com "Love Hurts", "Stick with Me Baby" o "Donna, Donna", totes tres incloses en aquest disc. Però també de peces més animades, com una versió del gran èxit de Little Richard, l'esbojarrada "Lucille", o la

fantàstica i molt radiada "Cathy's Clown". Ells dos tocaven la guitarra acústica, que acompanyada de l'elèctrica, la bateria, el baix i algun saxo creaven un so fàcilment identificable. Seixanta anys després, algunes parts del disc poden sonar una mica ingènues, però sempre és agradable escoltar el joc que feien amb les dues veus. Encara que fossin germans, es veu que es barallaven força, i el 1973 es van separar. A mitjans dels vuitanta van tornar, però ja no era el mateix. El gran, Don Everly, encara és viu, amb 84 anys. El petit, Phil, va morir el 2014 als 75 anys.

EL TEST
Jordi Espinach (Liannallull)

Primer instrument que vas tocar? La flauta dolça. **Primer grup del qual vas formar part.** Los Grífols. **Primer bolo en directe.** A un casal de la Vall d'Hebron. **Primer disc que et vas comprar?** *Brain Drain*, de Ramones. **Quants discos tens?** Crec que uns 800 o 1.000, sense comptar els discos en MP3, que és el que consumeixo actualment. **Salva'n tres.** *Blonde on Blonde*, de Bob Dylan; *Dioptria*, de Pau Riba, i qualsevol dels The Beatles. **Grups (o músics) de capçalera.** The Doors, Velvet Underground, Pixies, Sonic Youth, Nick Cave. **Un concert (com a públic) per recordar.** En recordo molt un de Dr. Calypso a l'Apolo una nit de juliol molt calorosa de 1995.

NOTES

La Covid s'endú el Bioritme i també l'Acampada Jove

La cinquena onada de Covid-19 ha fet que alguns festivals que hi havia previstos pel que resta d'estiu finalment hagin decidit fer marxa enrere. Aquest cap de setmana tocava recuperar l'Acampada Jove, però l'organització va decidir, just set dies abans, anul·lar els concerts: "Malgrat les mesures anti-Covid previstes com els testos d'antígens, l'eliminació de les zones d'acampada i el format reduït i extraordinari d'aquesta edició, l'explosió de contagis fa que ens veiem amb l'obligació de cancel·lar l'Acampada Jove. Per responsabilitat col·lectiva, per prudència i per cuidar-nos tots i totes", apuntaven des de l'organització en un comunicat que van fer públic a través de les xarxes. Les entrades comprades es retornaran durant la setmana vinent de manera automàtica. Un altre dels festivals que tampoc tornarà aquest 2021 és el Bioritme que s'havia de celebrar al pantà de Sau a finals d'agost. En un comunicat fet públic també aquesta setmana, els organitzadors expliquen que ho ajornen

tot per al 2022 i deixen clar que "les entrades seran vàlides per a la propera edició sense necessitat de fer cap gestió i mantindrem pràcticament la totalitat del cartell més alguna sorpresa". També a Osona, aquesta setmana s'ha suspès un altre festival, el Munart de Seva. Si no hi ha sorpreses de darrera hora, els grans festivals amb presència de públic assegut de moment es mantenen. Imatges com les que es van veure al Canet Rock, al Vida o al Cruïlla de Barcelona, però, difícilment es tornaran a viure aquest 2021.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

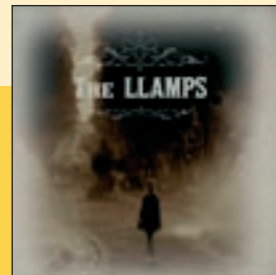
Jordi Sunyer

LES MONTSES
'Enlaire'

Tercer disc ja de Les Montses, un quintet de pop-rock de Sant Vicenç dels Horts que va fer els primers passos al món de la música amb un altre nom, Eivibonny. El treball s'obre amb *Lliure*, una peça amb doble lectura. Per una banda parla de la necessitat d'alliberar-se dels confinaments viscuts durant la Covid i de l'altra –interpreto jo– també hi ha picadetes d'ullet cap al seu veí Oriol Junqueras. Segueix amb una desena de cançons de pop-rock amb pinzellades de folk i es tanca amb el tretzè tall, *El vol*, un cant a l'amistat amb aires de folk-simfònic.

MON A LA COVA
'L'abisme i la font'

Després de gravar un disc juntament amb els banyolins Kitsch l'any 2015, el barceloní Mon a la Cova (cantant de l'extingit grup de rock sinistre Casual) torna a donar senyals de vida amb el seu segon disc en solitari. En aquesta ocasió parteix de la cançó d'autor –en cap cas imagineu un cantautor clàssic amb guitarra, sinó una veu omnipresent envoltada sobretot de textures de teclat– tot i que també s'endinsa per viaranyes gòtics i foscos amb lletres sovint melancòliques i un xic pessimistes. Si aneu sobrats d'alegria, *L'abisme i la font* us posarà a to.

THE LLAMPS
'The Llamps'

A part de Pascal Comelade, de la Catalunya Nord ens arriben poques propostes de música contemporània. Aquesta setmana, però, finalment ha aparegut el primer disc de The Llamps, una formació de pop psicodèlic nascuda a Perpinyà el 2014 que fins ara només havia editat un parell de *singles* de set polzades. La banda beu del rock clàssic i s'emmiralla amb grups com The Velvet Underground. L'àlbum té 12 peces i alterna el francès, l'anglès i el català. I sí, The Llamps són amics de Comelade, amb qui han col·laborat en més d'una ocasió.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

LA PATATA CALENTA DE LES PENSIONS

ALEXAS_FOTOS

La reforma de les pensions acordada fa unes setmanes entre el govern i els agents socials aplica una capa de maquillatge a un sistema incapaç de garantir, a aquestes alçades, la pròpia sostenibilitat. Tot i que les pensions, pilar bàsic d'un estat del benestar que vulgui ser mereixedor d'aquest nom, són una qüestió sempre delicada des del punt de vista polític, l'actual context, amb dèficits milionaris que s'acumulen any rere any, mostra que les costures del sistema són incapaces de sostenir-lo.

Qualsevol intent de reforma del sistema ha hagut de passar (i és molt saludable) per llargs debats entre formacions polítiques i representants del món empresarial i sindical, prèvia consulta a experts en la matèria. Fets tots aquests passos, arriba el moment de la valentia política per prendre decisions amb el risc que aquestes siguin impopulars i comportin un perjudici electoral, perquè hi ha més de nou milions de pensionistes i perquè, a la llarga, qualsevol votant ho acabarà sent. Davant d'aquesta situació, els governs han acabat optant sempre pel joc de la patata calenta. Aplicar algunes mesures cosmètiques i creuar els dits perquè el problema gros li arribi al següent govern.

L'acord que s'ha comunicat les últimes setmanes fa pensar molt que, de nou, el govern ha pres l'opció de jugar a la patata calenta. D'entrada, es deroga un dels aspectes més impopulars de l'anterior reforma (feta el 2013 amb el Partit Popular al govern): el factor de sostenibilitat. Aquest factor era una mena de blindatge: quan el sistema tingués pocs ingressos i moltes despeses, els increments de les pensions serien mínims (es va acordar que fossin d'un 0,25%, com a mínim). L'acord torna a posar la base de l'IPC com a garantia que els pensionistes no perdran poder adquisitiu. Garantir el poder adquisitiu és un objectiu noble, particularment perquè hi ha algunes pensions que són certament molt baixes. La circumstància actual és

que els ingressos del sistema de pensions (provenients de les cotitzacions dels treballadors en actiu actuals) són minvants perquè hi ha menys gent treballant (o els creixements mínims de persones que cotitzen estan per sota del creixement en el nombre de pensionistes), i a més amb uns salaris més baixos que el que acaben cobrant els nous jubilats. Coses de la tan sobrevalorada moderació salarial de moda des de la crisi financera. Els agents socials estan emplaçats a trobar alguna fórmula que porti equilibri al sistema abans del 15 de novembre. Serà el moment d'afegir valoracions a les mesures que es plantegin.

La segona qüestió crucial d'aquesta reforma és l'intent de limitar les jubilacions anticipades. Certament, l'edat mitjana de jubilació a l'Estat, menys de 62 anys, és lluny dels 66 anys en què, actualment està establerta com l'oficial (seran 67 anys el 2027). Aquests quatre-cinc anys de diferència tenen un impacte en el global del sistema i, per això, s'han establert fórmules que penalitzin més la jubilació anticipada i, en canvi, beneficiïn les prolongacions de les carreres professionals. Però la reforma acordada s'ha dirigit més a aquest segment que a la problemàtica de base que té el sistema. A més, les prejubilacions no sempre són voluntàries, sinó decisions empresarials per alleugerir les plantilles sense que els comportin desemborsaments milionaris en indemnitzacions.

Factor de sostenibilitat i edat de jubilació són, doncs, els aspectes fonamentals de la reforma. Sense restar importància a aquestes qüestions, els 30.000 milions d'euros de dèficit que té la Seguretat Social (un cop maquillada la xifra a cop de préstec, tot sigui dit) reclama alguns canvis més profunds, no ja en matèria de pensions, sinó de sistema productiu. Els termes més habituals del debat s'han exposat com una qüestió demogràfica. L'operació matemàtica és clara. Com que el

sistema actual és el de repartiment, és a dir, basat en les cotitzacions dels treballadors actius actuals que cobreixen la despesa dels pensionistes a canvi que la seva pensió es pagarà, un cop s'hagin jubilat, amb les cotitzacions dels treballadors actius d'aquell moment, és necessari que en tot moment hi hagi prou persones afiliades per pagar el gruix dels subsidis. Entre finals dels anys 50 i principis del 70, hi va haver un gran nombre de naixements a tot l'Estat espanyol, i de d'ara i fins d'aquí entre 15 i 20 anys, aquest col·lectiu, que alguns defineixen com a *boomers*, es jubilarà. Però en els últims anys, la natalitat ha estat baixa, i no hi haurà prou gent per treballar i cotitzar per pagar les pensions dels *boomers*. Alguns, inclòs l'actual ministre del ram quan formava part dels grups d'experts per aconsellar futurs canvis en el sistema, ho confiaven tot a la immigració, que substituiria les capes de població jove que faltarien per treballar.

Aquest plantejament demogràfic seria impecable si la realitat no fos una altra. El problema no és demogràfic, sinó econòmic: no és que falti gent per treballar, és que falta feina i, sobretot, falta feina ben remunerada. Les altes taxes d'atur estructural i, sobretot, d'atur juvenil a l'Estat mostren que el problema no és només que hi hagi poca mainada que arribi a l'edat de treballar. De fet, quan hi arriben, molts dels joves, en molts dels casos els més preparats, es veuen obligats a ser ells que emigren per trobar més oportunitats i millors sous.

Les pensions continuaran sent un problema mentre no hi hagi un sistema econòmic amb capacitat de generar llocs de treball i que aquests siguin prou productius com per merèixer remuneracions més elevades. És probable que les pensions necessitin reformes. Però, els deures en paral·lel de qualsevol govern haurien de ser posar les bases d'un sistema que no situï els treballadors, sobretot els joves en la difícil tria entre la precarietat, l'emigració o l'atur.

INDICADORS

Edificació alentida

El sector de l'edificació ha tancat el primer semestre de 2021 amb 2.019.190 metres quadrats visats, segons el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC). Aquestes dades suposen un descens de l'1,5% respecte al mateix període de 2020 i una caiguda del 15% en comparació amb els sis primers mesos de 2019. En el camp de l'habitatge hi ha creixement, però el descens es manté en altres àmbits edificatius.

Creixement de concursos

Els concursos de creditors a Catalunya van augmentar un 69,4% durant el juny si es compara amb el mateix mes del 2019, segons el Col·legi de Registradors. Els 105 concursos presentats suposen la segona xifra més alta de l'Estat, davant els 62 del juny de fa dos anys. En relació amb el 2020 quan, coincidint amb l'aixecament del primer estat d'alarma se'n van presentar 68, l'augment és del 54,5%.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret Valls

‘Libertad’

De Clara Roquet

Amarg despertar a la vida

La mallenca Clara Roquet, l'única directora de l'Estat que competeix a Canes, condueix amb mestratge i subtil sensibilitat el seu debut *Libertad*, sobre la complicada i impossible amistat de dues noies d'origens socials diferents, Nora (Maria Morera) i Libertad (Nicolle García), durant unes vacances d'estiu a la costa. Malauradament, la realitzadora catalana no ha pogut assistir a la presentació mundial de la seva poderosa pel·lícula. A través d'una mirada observadora, atent i punyent, Roquet retrata l'esfondrament d'un món a ulls d'una nena que desperta amargament a la vida enmig d'una adolescència convulsa. A estones, recordem *La ciénaga* de Lucrecia Martel i la seva atmosfera corrompuda de degradació d'una família i el seu servei domèstic en un xafogós estiu austral.

L'Alzheimer de l'àvia (Vicky Peña), amb la seva memòria esvaïda i les confusions identitàries del seu voltant, esdevé metàfora

també d'aquesta descomposició familiar. El film tracta de la distància insalvable entre dos mons, dues classes socials oposades, el que separa la cuidadora i servei de neteja d'una família benestant amb la seva casa d'estiueig a la costa. I com aquesta distància social acaba adulterant i frustrant l'amistat de les dues nenes. La resta del repartiment el completen Nora Navas com a mare de la Nora, dona desorientada i perduda enmig de la deriva familiar, i un secundari David Selvas com a pare absent que quan entra en escena és per confirmar la implosió familiar que es covava feia temps. La pel·lícula s'estrenarà al setembre.

Nascuda el 1988, Roquet va ser coguionista de *10.000 km*, dirigida per Carlos Marques-Marcet. El 2015 va escriure i dirigir el curtmetratge *El adiós*, guanyador d'un Gaudí al millor curtmetratge. El 2017 va dirigir el curtmetratge *Les bones nenes*.

OFERTA CULTURAL

Teresa Terradas

Nit Brunzit a Martorelles, amb Anna Andreu i Ferran Palau

Nit Brunzit, amb Anna Andreu i Ferran Palau. Vespres al Pati, Cicle d'Arts Escèniques a Carrencà, Martorelles. Dissabte, 17 de juliol, 19.30h. El Festival Brunzit s'ha transformat enguany en una Nit Brunzit, amb l'actuació de Ferran Palau i Anna Andreu. Palau, que va començar la seva carrera en solitari el 2012, oferirà la seva música indie i alternativa. Andreu presenta el seu disc debut, *Els mals costums* (Hidden Track Records, 2020).

Estrena de ‘Ferides’, a Vic

Orquestra de Cambra de Vic, Coral Canigó i Orfeó Vigatà, sota la direcció de Jofre Bardolet. L'Atlàntida, Vic. Diumenge, 18 de juliol, 19.00h. L'Atlàntida viurà aquest diumenge l'estrena de *Ferides*, una òpera de dos actes composta i dirigida pel vigatà Jofre Bardolet, de 21 anys.

Festival Off Modo, a Vic

Plaça Major i Hotel Les Clarisses, Vic. Divendres i dissabte, a partir de 2/4 de 7 de la tarda. Aquest dijous va donar el tret de sortida la segona edició de l'Off Modo, a Vic, un festival internacional de moda independent. Entre divendres i dissabte hi haurà la presentació del treball de diferents creadors de dins i fora del país.

CINECLUB

‘El poeta i l'espia’

AC GRANOLLERS

16 i 18 de juliol, 19h, Cinema Edison (VOSC)

Itàlia, 2021. Dir: Gianluca Jodice. Any 1936. Giovanni Comini acaba de ser ascendit a federal, el més jove d'Itàlia, gràcies al seu mentor, Achille Starace, secretari del partit feixista i número dos del règim. Comini és convocat

immediatament a Roma per a una delicada missió: ha de controlar Gabriele d'Annunzio, un imprevisible i egocèntric poeta reconegut a escala nacional, i assegurar-se que no doni cap tipus de problema.

4 CHICOS Y ESTO

Regne Unit 2020. Dir. Andy De Emmony. Amb Teddie-Rose Malleson-Allen i Pippa Haywood. Fantàstic. Un matrimoni i els seus quatre fills estan a punt de gaudir d’unes vacances en família. Per això, acaben allotjant-se a la mansió del senyor Trent, un lloc que alberga centenars de criatures dissecades i grans relíquies centenàries. Durant una visita a la platja, els quatre nens descobreixen per accident una petita criatura que ràpidament es converteix en el seu amic inseparable. Però aquesta petita espècie d’animallet té un talent molt especial: concedeix desitjos. Els nens aniran gaudint cadascun dels seus desitjos. Però quan el comte Trent s’assabenti d’aquest descobriment farà tot el possible per aconseguir-lo.

A TODO TREN: DESTINO ASTURIAS

Espanya 2021. Dir. Santiago Segura. Amb Santiago Segura i Leo Harlem. Comèdia. Quan Ricardo, pare responsable abocat al seu fill, decideix portar-lo a un campament a Astúries amb tren nocturn, alguns pares proposen que sigui ell qui porti diversos dels seus fills. No obstant això, no compten que en l’últim minut l’acompanyi Felipe, avi de dos dels nens, un tipus extravagant i irresponsable. Quan el tren arrenca sense Ricardo ni Felipe però amb els nens sols dins, començarà

una absurda persecució per part del pare i de l’avi per atrapar el tren, i un eixelebrat viatge per part dels nens on faran totes les entremaliadures que no s’atrevien a fer davant dels grans.

CRUELLA

EUA 2021. Dir. Craig Gillespie. Amb Emma Stone. Comèdia. Cruella de Vil en carn i os, una altra vegada. La icònica malvada de *101 dàlmates*, amb el cabell tenyit meitat de blanc i l’altra meitat de color negre, i amant incondicional de les pells, és la protagonista d’aquest film. La pel·lícula narra els orígens de Cruella diversos anys abans dels esdeveniments que passaven en el clàssic de Disney. Descobrirem com Cruella es va tornar tan freda i retorçada, a més de com va néixer la seva obsessió per les pells?

EXPEDIENTE WARREN: OBLIGADO POR EL DEMONIO
EUA 2021. Dir. Michael Chaves. Amb Vera Farmiga i Patrick Wilson. Thriller. Ambientada en els anys 80. Ed i Lorraine Warren hauran d’afrontar un nou cas que es presenta amb un home, Arne Cheyne Johnson, que és acusat d’assassinat després d’haver estat posseït per un dimoni.

FAST & FURIOUS 9

EUA 2021. Dir. Justin Lin. Amb Vin Diesel, Michelle

Rodríguez i John Cena. Acció. Dom Toretto porta una vida tranquil·la amb Letty i el seu fill, el petit Brian, però saben que el perill sempre hi és. Aquesta vegada, l’amenaça obligarà Dom a enfrontar-se als pecats del seu passat si vol salvar els qui més estima. L’equip es torna a reunir per impedir un complot a escala mundial, liderat per un dels assassins més perillosos i millor conductor als quals s’han enfrontat; un home que a més és el germà desaparegut de Dom, Jakob.

LA PURGA INFINITA

EUA 2021. Dir. Everardo Gout. Amb Ana de la Reguera, Tenoch Huerta i Josh Lucas. Thriller. Per als membres d’un moviment clandestí, ja no és suficient una nit anual d’anarquia i assassinats, així que decideixen retornar als Estats Units el caos i les massacres sense fi, on ningú tornarà a estar fora de perill... mai. Adela i el seu espòs, Juan, viuen a Texas, on ell treballa com a peó en un ranxo per a l’adinerada família Tucker. El matí després de la tradicional purga, una banda d’assassins emmascarats ataca violentament i il·legal la família Tucker. Després d’aquest fet, la família

texana es veu obligada a unir-se amb Juan i la seva esposa per enfrontar un país sencer a punt de col·lapsar, que s’enfonsa en un mar de caos i sang. Cinquè i últim lliurament de la saga *La purga*.

OPERACIÓN CAMARÓN

Espanya 2021. Dir. Carlos Therón. Amb Julián López, Natalia de Molina, Miren Ibarguren i Carlos Librado. Comèdia. Desconegut en el món de l’hampa, amb aspecte de desgraciat i dots de concertista clàssic, Sebas, un policia novençà, és perfecte per a una perillosa missió: infiltrar-se com a teclista en Els Lolos, una banda carrinclona de flamenc-trap que tocarà en les noces de la filla d’un traficant local...

PETER RABBIT 2: A LA FUGA

EUA 2021. Dir. Will Gluck. Amb Domhnall Gleeson i Rose Byrne. Comèdia. El jardí va ser només el principi! Peter i els seus adorables amics tornen amb més aventures. Bea, Thomas i els conills han fet les paus com una família, però malgrat els seus millors esforços Peter no sembla sacsejar-se la seva entremaliada reputació. Aventurant-se

més enllà del jardí, Peter s’endinsa als carrers menys recomanables de la ciutat on les seves malifetes són millor benvolgudes, però quan la seva peluda família es troba en perill Peter haurà de decidir quin tipus de conill vol ser.

SPIRIT: INDOMABLE

EUA 2021. Dir. Elaine Bogan i Ennio Torresan Jr.. Animació. La vida de Lucky Prescott canvia per sempre quan se’n va de la seva casa a la gran ciutat a un petit poble fronterer en el qual fa amistat amb un cavall salvatge anomenat Spirit.

VIUDA NEGRA

EUA 2021. Dir. Cate Shortland. Amb Scarlett Johansson, Florence Pugh, Rachel Weisz i David Harbour. Acció. Farta de fugir del seu passat, Natasha Romanoff, també coneguda com a Vídua Negra, s’endinsa en el nucli familiar dels Romanoff, compost per Yelena Belova, Melina Vostokoff i Alexei Shostakov. Amb la família una altra vegada reunida, haurà de fer front a una conspiració vinculada a assumptes del seu passat. Aquests enemics, entre ells Taskmaster, als quals haurà d’enfrontar-se Natasha, no cessaran fins a derrocar-la, obligant-la a afrontar de nou la seva història com a espia en el KGB, molt abans de Shield i de convertir-se en una Venjadora.

CARTELLERA

CAMPRODON		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Casal Camprodoní	El olvido que seremos	-	18.00 i 22.00	18.00 i 22.00	-

RIBES DE FRESER		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Catalunya	No matarás	-	19.00	-	-

RIPOLL		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Comtal	A todo tren: destino Asturias	-	19.30	19.45	19.00
	Viuda Negra	-	-	17.00	21.30

VIC		Divendres	Dissabte i diumenge		Di., dt. i dj.	Dimecres
Sucre	Expediente Warren: obligado...	22.20	22.20		22.00	22.00
	Viuda Negra	18.35, 21.15 i 22.00	11.40 (dg.), 16.00, 18.35, 21.15 i 22.00		17.05, 18.45 i 21.40	16.05, 18.35 i 22.00
	Cruella	19.55	19.55		19.35	19.30
	Fast & Furious 9	17.55, 19.15, 20.40 i 21.50	11.30 (dg.), 16.20, 17.55, 19.00, 20.40 i 21.50		17.25, 20.30 i 21.50	16.30, 18.10, 19.15, 21.00 i 21.50

4 chicos y esto (cat.)	-	13.55 (dg.)	-	-
Viuda Negra (3D)	20.00	11.25 (dg.), 13.20 (ds.) i 20.00	19.20 i 21.50	-
Spirit: indomable (cat.)	17.30	11.20 (dg.) i 15.45	17.15	15.50
Operación Camarón	22.30	22.30	21.20	20.00
La purga infinita	17.55, 19.30, 20.30 i 22.30	11.55 (dg.), 15.55, 16.40, 17.55, 19.30,	16.50, 19.10, 20.50 i 22.00	15.50, 17.40, 18.00, 19.50,
		20.30 i 22.30		21.05 i 22.00
Peter Rabbit 2: A la fuga (cat.)	18.15	11.30, 14.50, 18.10 i 18.40	16.55 i 19.00	15.50 i 18.40
Peter Rabbit 2: A la fuga	17.35 i 21.00	11.45 (dg.), 16.05, 17.35 i 21.00	17.45 i 20.00	16.20 i 17.50
A todo tren: destino Asturias	17.30, 19.15 i 22.50	11.20 (ds.), 11.50 (dg.), 13.05, 15.50, 17.30,	16.45, 18.30 i 20.15	15.45, 17.30, 19.40 i 21.30
		19.15 i 22.50		
Raya y el último dragón (3D)	17.45	16.00	17.10	16.30 i 20.30

LA GARRIGA		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Alhambra	Spirit: Indomable (cat.)	18.00	16.00	16.00	18.00
	Viuda Negra	21.30	19.30	19.30	21.30
	A todo tren: destino Asturias	16.15 i 19.45	17.45 i 22.00	17.45 i 22.00	16.15 i 19.45

GRANOLLERS		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimarts
Edison	El poeta i l'espia	19.00 (VOSC)	19.00	19.00 (VOSC)	-

GRANOLLERS		De divendres a dijous
Ocine	La purga infinita	16.30, 18.30, 20.30 i 22.30 / 17.30, 19.30 i 21.30
	Fast & Furious 9 (Atmos)	16.00, 19.00 i 22.00
	Viuda Negra (Atmos)	16.15, 18.45 i 21.30
	Peter Rabbit 2: A la fuga	16.15, 18.15 i 20.15 / 17.15 i 19.00 / 21.00
	Cruella	22.00
	Un lugar tranquilo 2	16.00
	Fast & Furious 9	17.45 i 20.30 / 18.10 / 19.45 i 22.30
	Viuda Negra	20.45 (dj. VOSE) / 17.15, 19.45 i 22.20
	A todo tren: destino Asturias	16.30, 18.30 i 20.30 / 16.00, 17.45, 19.30 i 21.30
	Expediente Warren: obligado...	22.15 / 16.00
	Operación Camarón	16.00, 20.30 i 22.30
	Viuda Negra	18.00
	Tom y Jerry	16.00
	Spirit: indomable	18.00

SANT CELONI		De divendres a dijous
Ocine	Viuda Negra	16.00, 18.45, 20.00 i 21.30
	Spirit: indomable	16.15
	La purga infinita	18.30, 20.30 i 22.30
	Peter Rabbit 2: A la fuga	16.00, 18.00 i 19.45
	Expediente Warren: obligado...	22.30
	A todo tren: destino Asturias	16.00, 17.50 i 21.45
	Fast & Furious 9	16.00, 19.00 i 22.00

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

HORITZONTALS: 1. Tan indesxifrabable com el misteri de la fondària real del mar. Asta i bandera / 2. Xiular com ho fan els mallorquins. Com que és més còmoda que l'escala provoca la típica contracció muscular / 3. El napolità. Herba amb tirada a enganxar-se als peus. Centre històric de Saldes / 4. Un holandès a l'Àfrica. Giravoltar sobre el propi piu, que ho fan molt els jugadors de bàsquet / 5. Atenes fa molts anys, quan era important. Temps per perdre'l, per exemple a Sociologia / 6. En Robert de les cabres no, un americà. Contuberni metàl·lic / 7. Monosacàrid de forma estranyament briosa. A en Rabelais li importava força, ja que li era mitja vida / 8. Vendre principalment. Aquell aspecte com de regalimar Nivea / 9. El valencià del vaixell. Pels francesos és sopa obligatòria. Sona més en el quartet / 10. Tan bonica que sembla, i en canvi és ben eixorca. Trencadissa a la vaticana / 11. I al tercet també sona força. Esverat (per culpa dels excessos en seguretat). Dos d'onze / 12. Cursi com una sabata enxarolada. No enganxa més que un ganxo perquè és un ganxet / 13. Sentit a mitges, com si no hagués estat gaire dit. Ara onze no, però els altres sí.

VERTICALS: 1. Suporta la mateixa pressió que sa germana però no triomfa a la televisió. Com si dos valencians, reforçats, li busquessin les pessigolles a un rus / 2. Nivell per estrenar. Passar com a alternativa al running. Anima de sant / 3. Superioritat moral d'aquesta gent que volem fer enrere. El planeta dels saltamartins / 4. Ensumo, flairo. O és una bandera o un detergent especialitzat / 5. Nadó a falta de treure els peus. Espantosa com si la pantera rosa tingués un cosí i fos un paó. Cul de cafè / 6. Ganduls, mantes, mandrosos. Explico els orígens de Narrowsburg / 7. Enmig del pas. Empreses enviades a l'estranger per paternalisme. Meiosi interrompuda a mig procés / 8. Serpota de festa major. Tancament empresarial adaptat a les necessitats locals / 9. Olla remenada pel veí Eulalio. Tremolats (per culpa dels tèrmits mutants?) / 10. Un tastet d'emperador. Advocats entre col·legues?: no, comèdies sobre la vida romana. I un tastet d'edulcorant / 11. Aquest pla, que és bo, si cura sense fer res! I aquest bo no ho sé, però bonic sí, no? / 12. Està solter des de fa tres o quatre segles. Compartiments per a fumadors.

SUDOKUS

AMIC

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: fàcil

		2						5
8			4			2	9	
6		9	2		1			
	9			1	4		8	6
	6			3	8			
		8			2		7	3
		6			7	9		4
9	5	7			3			
		1		6			3	

Dificultat: molt difícil

		8				7		
9	3		4					
			3	8				5
4		3	7			9		
	6				9		8	4
5				3			1	6
	4		1	6				8
					7			

SOLUCIONS

4	2	1	9	6	5	8	3	7
9	5	7	8	4	3	6	1	2
3	8	6	1	2	7	9	5	4
5	1	8	9	6	9	2	4	7
7	6	4	5	3	8	1	2	9
2	9	3	7	1	4	5	8	6
6	7	9	2	5	1	3	4	8
8	3	5	4	7	6	2	9	1
1	4	2	3	8	9	7	6	5

Dificultat: fàcil

1	2	6	8	5	7	4	3	9
3	4	9	1	6	2	5	7	8
5	8	7	9	3	4	2	1	6
7	6	1	5	2	9	3	8	4
8	9	2	6	4	3	1	5	7
4	5	3	7	1	8	9	6	2
2	7	4	3	8	1	6	9	5
9	3	5	4	7	6	8	2	1
6	1	8	2	9	5	7	4	3

Dificultat: difícil

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	I	N	S	O	N	D	A	B	L	E	F
2	S	I	U	L	A	R	A	M	P	A	L
3	O	P	O	D	O	F	I	L	L	D	
4	B	O	E	R	P	I	V	O	T	A	R
5	A	C	R	O	P	O	L	I	O	C	I
6	R	O	B	A	L	I	A	T	G	E	
7	R	I	B	O	S	A	R	I	B	E	
8	T	R	A	I	R	L	L	E	T	O	S
9	X	E	C	O	N	S	O	M	E	T	
10	E	R	M	O	S	A	C	I	S	M	A
11	T	A	L	A	R	M	A	T	O	N	
12	X	A	R	O	L	E	U	S	E	N	C
13	E	N	T	R	E	O	I	T	D	O	S